

JAN GURBA

BRĄZOWE NAGOLENNIKI Z ZEMBORZYC, POW. LUBLIN

Dzięki uprzejmości p. Janiny Orłowskiej otrzymano do opracowania brązowy nagolennik, odkryty w 1941 r. podczas prac ziemnych w lesie w Zemborzycach w pow. lubelskim. Znaleziony równocześnie drugi identyczny nagolennik niestety zaginął. Bliższych informacji o warunkach znaleziska nie udało się uzyskać.

Zachowany nagolennik wykonany jest z okrągłego grubego pręta brązowego, z końcami zachodzącymi na siebie na długości 13 cm (tj. prawie $\frac{1}{3}$ części obwodu) i przy tym wzajemnie się przykrywającymi. Zakończenia ich są poprzecznie sferycznie rozkute i rozszerzone. Po stronie zewnętrznej cały nagolennik pokryty jest ornamentem powtarzających się wielokrotnie grup rytych równoległych kresek poprzecznych na przemian z ukośnymi, tworzącymi leżące krzyże wpisane jakby w kwadrat. Guziczkowate zakończenia również zdobione są kreskami. Po stronie wewnętrznej widać ślady delikatnych krzyżujących się kresek. Wymiary: średn. 13 cm, grub. pręta 1,2 cm, szer. rozszerzonych końców 1,5 i 1,7 cm. Dł. całego pręta 54 cm. Patyna jest szlachetna, ciemnozielona, w kilku miejscach znajdują się ślady nacięć pilnikiem. Na jednym zakończeniu oraz obok zetknięcia jego z obręczą widoczne są ślady zużycia w postaci wytarcia, powstałego prawdopodobnie przez przywiązywanie nagolennika do nogi (ryc. 1).

Zgubiony drugi okaz miał być identyczny tak pod względem wielkości, jak i ornamentu.

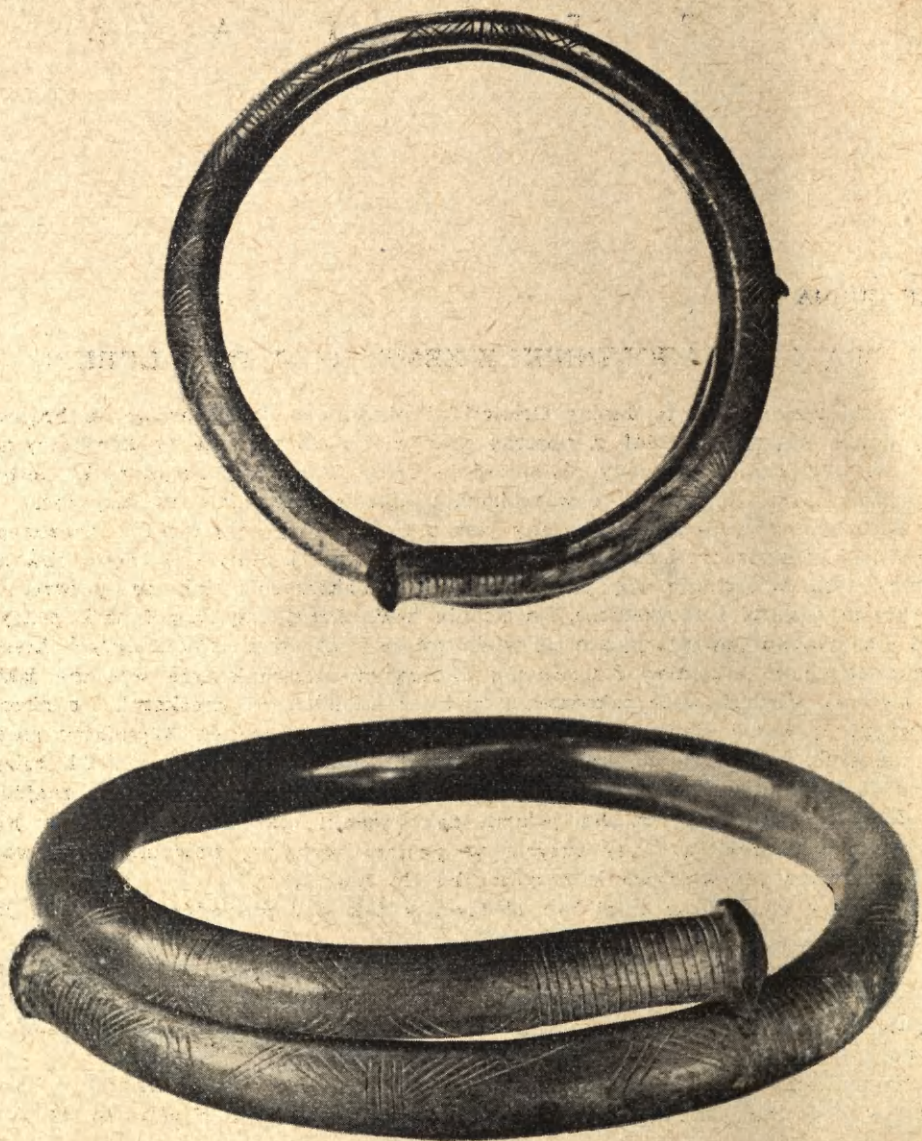
Opisany egzemplarz z Zemborzyc należy do tzw. stanomińskiego typu nagolenników z wczesnego okresu żelaznego¹, które, wyrabiane na Kujawach, licznie występują na obszarze mazowiecko-podlaskiej grupy kultury łużyckiej i świadczą m. in. o silnych wpływach idących tu z Wielkopolski.

Najbliższymi analogiami do egzemplarza z Zemborzyc są nagolenniki z Okrągłego w pow. siedleckim, Proszewa w pow. węgrowskim², Kiełczewa w pow.

¹ J. Żurowski, *Skarby halsztackiego okresu z doliny Dunajca*, „Prace i Materiały Antropologiczno-Archeologiczne i Etnograficzne”, t. 2: 1927, s. 83; B. Kostrzewski, *Znaczenie Odry w pradziejach*, „Przegląd Archeologiczny”, t. 8: 1949, z. 2, mapka XVII, s. 292, 293; J. Kostrzewski, *Ze studiów nad wczesnym okresem żelaznym w Polsce*, „Slavia Antiqua”, t. 6: 1953 (1954), s. 36, 57, 58, mapa I.

² J. Kostrzewski, *Od mezolitu do okresu wędrówek ludów*, [w]: *Prehistoria ziem polskich*, Encyklopedia Polska PAU, t. 4, cz. 1, dz. V, Kraków 1939–1948, s. 270; S. Nosek, *Materiały do badań nad historią starożytną i wczesnośredniowieczną międzyrzecza Wisły i Bugu*, „Annales UMCS”, S. F., vol. VI, 1954 (1957), s. 108, 426, mapa VIII.

³ B. Werner, *Nagolenniki lite z Podlasia*, „Z otchłani wieków”, R. 6: 1931, s. 2, 3.

Ryc. 1. Zemborzyce, pow. Lublin. Nagolennik brązowy

Fot. A. Czerepiński

sokołowskim⁴ i okolic Mińska Mazowieckiego⁵, tj. z północnej części międzyrzecza Wisły i Bugu. Wbrew dotychczasowym twierdzeniom, że przedmioty te pochodzą zazwyczaj ze skarbów⁶, wydaje się, że nagolenniki z Zemborzyc pochodzą ze zniszczonego grobu. Znane są przecież groby szkieletowe kultury lużyckiej, gdzie zmarłych wyposażono właśnie w te ozdoby⁷, a odkrycie jednego lub dwóch nagolenników raczej za tym świadczy.

Wydział Zabytków Archeologicznych
Ministerstwa Kultury i Sztuki
Warszawa

ЯН ГУРБА

БРОНЗОВЫЕ НАКОЛЕННИКИ ИЗ М. ЗЭМБОЖЫЦЭ, РАЙ. ЛЮБЛИН

Автор публикует единый сбереженный из 2-х бронзовых наколенников, случайно найденных в 1941 г. в м. Зэмбожыцэ, рай. Люблин. Автор причисляет его к т. наз. станоминьскому типу наколенников из ранней эпохи железа.

JAN GURBA

BRONZE SHINGUARDS FROM ZEMBORZYCE, DISTR. LUBLIN

The author discusses the only preserved bronze shinguard (out of two), found accidentally in 1941 at Zemborzyce, distr. Lublin. The discussed shinguard can be assigned to the so-called Stanomin type from the Early Iron Age.

⁴ J. Pasternak, *Brązowy skarb halszacki z Kielczewa*, „Światowit“, R. 17: 1936/1937 (1938), s. 287.

⁵ Nosek, *op. cit.*, s. 276.

⁶ Werner, *op. cit.*, s. 3, 4.

⁷ Np. Woźuczyn, pow. Tomaszów Lubelski; por. Żurowski, *op. cit.*, s. 49, przypis 117.

